

Villreinfangsten som verdensarv
c/o Lesja kommune
Postboks 53
2671 LESJA
e-post- sekretariat: trste@statsforvalteren.no

Hjerkinn, 13. mai 2022

Riksantikvaren v. Jostein Løvdahl
e-post: jostein.lovdahl@ra.no

Innspill til arbeidet med tentativ liste for UNESCOs verdensarvområder

Bakgrunn

Vi viser til Klima- og miljødepartementet (KLD) sitt brev datert 04.10.21, om prosess for oppføring på tentativ liste. Senere har vårt prosjekt levert et innspill på bakgrunn av brevet fra KLD. Riksantikvaren (RA) har så, i brev til KLD datert 07.04.22, levert et forslag til plan for videre arbeid med tentativ liste. På denne bakgrunnen hadde en gruppe frå «Villreinfangsten som verdensarv» et møte med RA (Jostein Løvdahl og Elin Dalen), tirsdag 03.05.22. Konklusjonen i møtet var at vi skulle legge fram et innspill til en framdriftsplan, hvilke arbeidsoppgaver prosjektet kan løse, og behovet for ressurser.

Styret for «Villreinfangsten som verdensarv» har i møtet 11.05.22, sluttet seg til at det blir fremmet et slikt innspill. Vi merket oss i møtet den 03.05.22, at Riksantikvaren ikke var uenig i behovet for å klargjøre sin egen rolle som oppdragsgiver for det videre arbeidet, og eierskapet til prosjektet. Og at RA ikke bare kan innta en rolle som rådgiver for vårt arbeid. Vårt innspill her må også ses i lys av en slik avklaring.

Litt om kunnskapsgrunnlaget

Den framlagte arbeidsplanen fra RA støtter seg, naturlig nok, mye på ICOMS-rapporten fra befaringen i 2019. Både rapporten og RA sitt notat til KLD, trekker opp til dels vide tema der det etterlyses meir informasjon og kunnskap. Vår vurdering er at mye av det som er etterspurt utløser behov for store forskningsprosjekter. For disse spørsmålene må vårt arbeid avgrenses til å omtale dagens kunnskapsstatus, og behovet for mer forskning. Det trenger ikke være en motsetning mellom en slik tilnærming, og arbeidet med den tentative listen.

Arbeidsoppgaver

Videre, ser vi etter en gjennomgang av arbeidsplanen, at vi kan bidra med utredninger av følgende tema:

1. Den historiske koblingen mellom kulturminnene (fangstminnene), og samfunnet de var en del av.
2. Foreta et representativt utvalg av kulturminner:
 - a) Gjennomgå kulturminnene i området, og vurdere hvilke som bør inkluderes i foreslått område med utgangspunkt i å innfri kravene til «outstanding universal value».
 - b) Beskrive sårbarhet knyttet til villrein og eventuelle strategier knyttet til kanalisering av publikum.
3. Foreta en ny gjennomgang av grenser og buffersoner for det foreslåtte verdensarvområdet.
4. Forvaltning av områdene – oversikt over lovverk, forvaltningsmyndigheter og andre relevante aktører.

VILLEREINFANGSTEN SOM VERDENSARV

- En ti tusen år lang tradisjon -

For alle temaene gjelder at utredningene må bidra til å styrke argumentasjonen for oppføring på den tentative listen.

Vi har også vurdert en ytterligere utredning av villreinens biologi, men har kommet til at temaet utsettes til IUCN har gitt sin vurdering av en eventuell mixed-site nominasjon. Villreinen som art vil likevel være et tema, fordi den i dag, lever i de historiske landskapene der fangsten har foregått.

Under punktet om forvaltning i RAs forslag til arbeidsplan tas det bl.a. opp spørsmålet om dagens villreinområder er store nok, om det bør være tettere samarbeid mellom ulike forvaltningsnivå, spørsmål om hvordan samiske interesser skal kobles inn i forvaltning. Dette er strukturelle spørsmål som ligger utenfor det vi har kompetanse/mulighet til å gå inn i.

Økonomi

- Vi foreslår å dele arbeidet på 2022 og 2023 – og vil søke om nye midler for 2023 (dvs. de midlene vi nå ber om gjelder 2022).
- Vi må legge opp arbeidsinnsatsen i tråd med tilgjengelige ressurser.

Så langt vi har oversikt, kan vi pr. dato ha en mulig tilgang til slike midler:

Bidragstyper	Beløp (tusen NOK)	Kommentar
KLD/RA	300	Må omsøkes (midler avsatt til tentativ liste 2022)
Miljødirektoratet	100	Må omsøkes (verdskapsprogram)
Egne midler	150	Hentes frå innestående midler
Sum overslag	400 - 550	Avhengig av tilslag på søknader

Personalressurser

Med de rammer som er skissert ovenfor ser vi for oss å kunne frikjøpe 3 – 4 månedsverk høsten 2022, for å løse oppgavene 1 - 4. Inntil 3 månedsverk frå Trøndelag fylkeskommune, 1 månedsverk frå Norsk Villreinsenter / kompetent historiker – nyere tids historie. I tillegg kan noe personalressurser hentes fra prosjekts sekretariat.

RA har opplyst at midler vil bli tildelt over 2 budsjettår. Vi vil mot slutten av året kunne gi en status for arbeidet, og eventuelt melde inn behov for mer ressurser til en videreføring av arbeidet i 2023.

Konklusjon

Vi har lagt fram en realistisk framdriftsplan for å løse konkrete arbeidsoppgaver i arbeidet med den tentative listen, innenfor en avgrenset økonomisk ramme. Vi ser også fram til en tilbakemelding fra RA om hvordan prosessen er for tildeling av midler til det videre arbeidet.

Med hilsen

Per Dag Hole (sign.)

styreleiar - Villreinfangsten som verdensarv

Kopi til:

Elin Dalen (RA)

Styret for «Villreinfangsten som verdensarv»